

OPONENTSKÝ POSUDOK NA DIZERTAČNÚ PRÁCU

Názov práce: **Autorství a fotografie v prostředí webu 2.0:
dílo v rukou producentů**

Autorka: Mgr. Vojtěch NOVÁK

Vedúca práce: doc. Mgr. Micheala Fišerová, PhD.

Oponentka: Doc. PhDr. Zuzana SLUŠNÁ, PhD., inštitút estetiky a umeleckej komunikácie, Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove

Problematika, ktorú autor vo svojej práci spracoval, je zaujímavá a aktuálna. Nedávny urýchlený „skok“ do tzv. digitálnej éry zasiahol prakticky celú spoločnosť a teoretická reflexia problematiky autorstva si vyžaduje komplexnejší interdisciplinárny rámec. Hoci sa spracovanie témy pohybuje v referenčnom rámci filozofie a s ňou spojených disciplín (estetika, filozofia médií, filozofia umenia), pozornému čitateľovi naskočí podnety pre ďalšiu reflexiu. Autorove závery majú potenciál preniknúť aj do širšieho diskurzu, nakoľko postupoval tézy aj smerom k vnímaniu autorstva v digitálnom prostredí. Situácia v online priestore a konštituovanie kultúry digitálneho priestoru vyžaduje nielen pozornosť odborníkov z oblasti mediálnych štúdií, ale ako dokazuje aj predložená práca, vyžaduje pozorné a kritické mapovanie aj disciplínami a najmä metódami, ukotvenými vo filozofii. Autor práce sa v danej téme orientuje terminologicky aj konceptuálne a má prehľad aj o metódach, postupoch a technikách výskumov, ktoré sa zvolenej témy týkajú. Preukazuje znalosť aktuálnych teórií, ku ktorým dokáže pristúpiť aj kriticky a konfrontačne, formulovaním vlastných téz a záverov.

Hoci v predloženej práci je cieľ bádania a zameranie úvah deklarované a vytýčené, samotná explikácia a prínos práce nespočíva v jeho dosiahnutí. Prínosom práce je diagnostika, stanovenie diagnóz a identifikovanie oblastí, ktoré sú na odhalené „riziká“ najviac náchylné a citlivé. Predložená práca prehľadne sumarizuje pre vytýčenú oblasť relevantné koncepcie a teórie, kľúčové pojmy a koncepty práce sú ukotvené v aktuálnej metodológii, autor je zorientovaný v domácom, ale aj relevantnom širšom diskurzívnom rámci. Ambíciou práce nebola komplexná analýza kultúry zdieľania a stratégií produžovania, autor si je vedomý „hraníc“ svojho prístupu a v práci priznáva, že niektoré identifikované problémy a odhalené diagnózy sú už mimo vytýčených hraníc a nie všetky zistenia môžeme vnímať ako „univerzálne platné“. Čím zároveň naznačuje, že je pripravený invenčne, kriticky a erudovane iniciovať dialóg, ponárať sa do hĺbín súdobej digitálnej kultúry.

1. Náročnosť spracovania riešenej problematiky práce

Vojtěch Novák sa v reflektovanej téme orientuje s prehľadom, vhl'adom a s teoretickou erudovanosťou. Práca má vhodnú logickú štruktúru a umožňuje sledovať širší kontextový rámec, autor nadväzuje na klasické práce teoretikov, ale nezostáva pri prvoplánovom preberaní téz a konceptov (kritická reflexia limit postštrukturalisticky ukotvenej recepčnej estetiky). V jednotlivých kapitolách ukazuje potenciál kritického čítania textov (vrátane tých, ktoré už vnímame ako klasické – M. Foucault, M. Serres, R. Barthes ale už napríklad aj L. Manovich), konfrontuje vybrané prístupy a teórie, skladá ich do teoretického modelu, ktorého funkčnosť

testuje na zvolených prípadových štúdiách. Reflektovanú problematiku nazerá situovanú v multidisciplinárnom kontexte, topiká mediálnych štúdií a vizuálnych štúdií ukotvuje v diskurzívnom rámci filozofie a estetiky. Pozitívom práce je, že autor analyzované problémy nevníma ako izolované a náhodilé sociálne a kultúrne javy, ale snaží sa ich ukotviť a situovať. Zorientovanosťou v diskurzoch humanitných a spoločenských vied ako aj mediálnych a vizuálnych štúdií predstavuje základ multidisciplinárneho prístupu a stáva sa východiskom „diagnostiky“ aktuálnych problémov v oblasti mediálnej kultúry, s dôrazom na užšie pole estetiky digitálnych médií.

Autor sa vyhýba prvoplánovému zjednodušovaniu problematiky a aj axiologicky ukotvené výpovede sa snaží postulovať obozretne, s dôrazom na akademickú neutralitu a objektivitu. Na základe predloženého textu môžem konštatovať, že Mgr. Vojtěchovi Novákovi sa stanovené ciele podarilo naplniť. Dokazuje to komplexnou analýzou fenoménu *produžovania a kultúry zdieľania*, pričom sleduje nielen sféru praktikovania tejto stratégie, všíma si aj performatívne aspekty a nevyhýba sa ani reflexii epistemologickej roviny.

2. Posúdenie úrovne spracovania práce

Autor v posudzovanej práci splnil formulované ciele, v texte prináša inšpiratívne a pozitívne provokujúce závery. Preukázal zorientovanosť a dôsledné ukotvenie v aktuálnom bádani, pozná texty súčasných autorít ako aj osobností, ktoré môžeme – vzhľadom na dynamický rozvoj vedenia o sfére digitálnych médií – vnímať viac ako otcov-zakladateľov diskurzu o mediálnej kultúre. Nebojí sa priznať, že mnohé ich texty je už nevyhnutné vnímať aj kriticky a s vedomím plynutia času. K pozitívam predloženého textu patrí aj analýza nástrah a symptómov digitálnej éry. Predložený text má jasnú výkladovú líniu, autor preukazuje, že vie skoncipovať vnútorne konzistentné a čítavé state prehľadové a zároveň viesť konštruktívne polemiky. Ponúka logicky koncipovanú revíziu kľúčových teoretických prístupov, preukázal spôsobilosť prakticky aplikovať vedecké metódy, zvolené prípadové štúdie ukazujú na prepojenie spracovanej témy s potrebami praxe. **Autor splnil stanovené ciele DP, zistenia a výsledky prehľadne zhrňa a komplexnejšie analyzuje.**

3. Prínos a úroveň výsledkov práce

Dosiahnuté výsledky a zistenia autor prezentuje v nadväznosti na stanovený teoretický rámec, ale zároveň ich komplexnejšie usadil do kontextu reflexie *kultúry zdieľania*. Prednosťou predloženej práce je multidisciplinárna optika a teoretická erudovanosť autora, ktorá mu umožňuje postihnúť aj skryté tajomstvá digitálnych médií. V jednotlivých kapitolách práce sa sústreďuje na vystihnutie špecifik sledovaných oblastí (stratégie a praktiky produžovania, autor a autorstvo v kolobehu produžovania, transformácia nových médií) ako aj precízne identifikovanie podobností a odlišností javov a procesov (autor a autorstvo, fotografia, aktívne – pasívne používanie, tvorba a pretváranie). Práca mapuje široké spektrum kultúrnych javov, pri zovšeobecňovaní a sumarizovaní zistení možno s autorom pri postulovaných záveroch polemizovať, čo je v prípade objektívne vedeného diskurzu aj ambíciou vedy, ale autor formuluje svoje zistenia a závery podľa pravidiel korektne vedeného akademického diskurzu, argumentačná línia textu je jasná a zrozumiteľná. Zaujímá k mnohým javom odstup, snaží sa o objektívnu a apriori nehodnotiacu výpoveď. Práca nepriamo akcentuje potrebu hlbšej a precíznejšej implementácie výchovných a edukačných postupov do mediálnej výchovy a do didaktík estetickej a mediálnej výchovy tak, aby pripravili recipientov na úskalia dekódovania rizikových „praktík“ sociálnych médií. Vzhľadom na rýchle tempo digitalizácie možno

efektívne ale aj adresné využívanie potenciálu digitálnych médií vnímať za výsostne aktuálny problém. V tejto súvislosti sa akoby v podvedomí črtá otázka, do akej miery je možné regulovať slobodu digitálnych médií v spoločnosti, ktorú charakterizujeme ako liberálnu občiansku demokraciu.

4. Posúdenie formálnej stránky práce

Predložená dizertačná práca má premyslenú a logicky koncipovanú štruktúru. Z hľadiska jazyka a štýlu sa jedná o čitateľný a obsahovo logicky koncipovaný vedecký text, v ktorom neabsentuje akademická precíznosť, terminologická čistota ani jasné línia výkladu a analýzy problémov. Formálna úprava zodpovedá kritériám pre daný typ záverečnej práce. Drobné preklepy neznižujú úroveň práce, redakcia textu ako aj formálna úprava textu sú na požadovanej úrovni pre daný typ vedeckého textu. Práca je originálna a pôvodná a nevykazuje znaky plagiátorstva. Po formálnej stránke práca spĺňa kritériá kladené na tento typ záverečnej práce, vrátane citačnej etiky.

5. Otázky a námety do diskusie

Je možné (vzhľadom na referenčný rámec stanovený Vaším textom) rozlišovať medzi stratégiami a praktikami aktívneho produžívania tie, ktoré sú populárne, dominantné a ktoré prípadne ustupujú?

Môže produžívanie vyústiť do mocenskej manipulácie s obrazom? Je dôležité, aby boli stratégie a praktiky produžívania implementované do výchovného procesu, prípadne aby spoločnosť vnímala ako kľúčové kompetencie súčasnosti aj spôsobilosť kódovať a dekódovať vizuálne posolstvá?

Predloženú dizertačnú prácu **Autorství a fotografie v prostředí webu 2.0: dílo v rukou produživatele**, ktorej autorom Mgr. Vojtěch NOVÁK, **odporúčam prijať na obhajobu** a po úspešnej obhajobe navrhujem udeliť Mgr. Vojtěchovi Novákovi **akademický titul** „philosophiae doctor“ (PhD.).

Doc. PhDr. Zuzana SLUŠNÁ, PhD.